

Pagrindinės žinutės:

- Lietuvos ekonomikos augimas subalansuotas, bet išlieka svarbūs išorės rizikos veiksniai
- Vidutiniu laikotarpiu mažėjanti užsienio paklausa lėtins Lietuvos eksporto augimą
- Esanti ekonomikos ciklo padėtis signalizuoja apie poreikį vykdyti bent neutralią fiskalinę politiką
- 2019 m. Lietuvos fiskalinė politika išlieka prociklinė, tačiau 2020 m. gerina kryptį ir tampa neutrali
- Dėl palankios automatinės skolos dinamikos, skolos ir BVP santykis vidutiniu laikotarpiu neviršys 37 proc. BVP

Makroekonominė perspektyva

2019 m. I pusmetį Lietuvos ekonomikos augimas buvo subalansuotas – jam teigiamą įtaką darė galutinio vartojimo išlaidos, investicijos ir grynasis eksportas. Dėl 2019 m. I pusmetį paspartėjusio Europos Sąjungos paramos lėšų panaudojimo Lietuvoje investicijos augo sparčiau, nei tikėtasi. Šalies vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimas ir toliau išliko vienas pagrindinių veiksnių, palaikančių privataus vartojimo išlaidų augimą. Prie to prisidėjo optimistiniai vartotojų lūkesčiai bei stabili, lėtesnė nei vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio augimas infliacija. Stebimas Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kinijos prekybos konfliktas, didelis politinis neapibrėžtumas Europoje, įskaitant „Brexit“, pasaulio ekonomikų augimo lėtėjimas, tikėtina, 2020 m. paveiks didžiųjų euro zonos valstybių ekonomikų augimą. Dėl šių priežasčių pagrindinių Lietuvos eksporto partnerių ekonomikų augimo sulėtėjimas skatins ieškoti naujų eksporto rinkų. Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, 2019 m. Lietuvos ekonomikos augimas turėtų sudaryti 3,7 proc., o 2020 m. sieks 2,4 proc. Dėl teigiamo gamybos atotrūkio valdžios sektorius gauna ciklinių pajamų (1 pav.), kurios turi būti skiriamos rezervų sunkmečiui didinimui.

Trumpojo laikotarpio fiskalinė perspektyva

Palanki 2019–2020 m. Lietuvos verslo ciklo padėtis įspėja apie būtinybę vykdyti bent neutralią fiskalinę politiką. Atsižvelgiant į valdžios sektoriaus struktūrinio pirminio balanso pokyčius 2019 ir 2020 m., Lietuvos fiskalinė politika 2019 m. išlieka prociklinė, tačiau 2020 m. gerina kryptį ir tampa neutrali (2 pav.).

Vidutinio laikotarpio fiskalinė perspektyva

Fiskalinė institucija projektuoja, kad valdžios sektoriaus balansas 2019 m. sudarys 0,0 proc. BVP, tačiau 2020 m. numatomas 0,2 proc. BVP deficitas (1 pav.). 2019–2020 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio rizikos veiksniai balansas neigiamas. Pastaruosius keletą metų valdžios sektoriaus skola balansavo ties 40 proc. BVP. Dėl palankios automatinės skolos dinamikos valdžios sektoriaus skola vidutiniu laikotarpiu, tikėtina, mažės ir 2019 m. sieks 36,6 proc., 2020 m. – 35,7 proc. BVP (3 pav.).

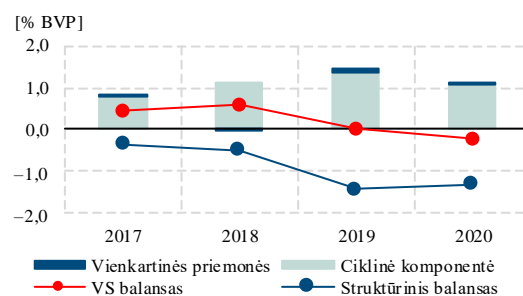
Fiskalinė sistema ir nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės

Valdžios sektoriui priskiriami biudžetai turi būti sudaromi laikantis nacionalinių fiskalinės drausmės taisyklių ir taisyklių, kurios taikomos Lietuvai kaip euro zonos narei. Fiskalinės institucijos *ex-ante* vertinimu, 2020 m. valdžios sektoriaus biudžetai sudaryti laikantis nacionalinių fiskalinės drausmės taisyklių, išskyrus riziką neatitikti perteklinio valdžios sektoriaus taisyklės. Pastaroji taisyklė reikalauja, kad 2020 m. struktūrinio valdžios sektoriaus rodiklio absoliučioji vertė turi būti mažesnė negu vidutinio laikotarpio tikslo absoliučioji vertė. 2020 m. projektuojamas 1,3 proc. BVP struktūrinis valdžios sektoriaus deficitas, kuris yra didesnis nei vidutinio laikotarpio tikslas. Rengiant 2020 m. valdžios sektoriaus biudžeto projektus, išlaidų augimo ribojimo taisyklė pagrįstai netaikoma, nes 2015–2019 m. valdžios sektoriaus balanso rodiklio aritmetinis vidurkis yra teigiamas.

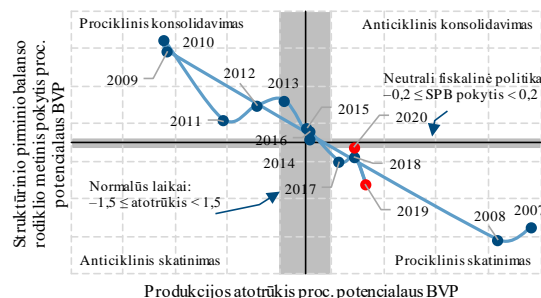
Pagrindinių rodiklių projekcijos

		2016	2017	2018	2019 p	2020 p	2021 p	Šaltiniai
Realiojo BVP augimas	[pokytis, %]	2,6	4,2	3,6	3,7	2,4	2,3	1
Produkcijos atotrūkis (FM)	[%]	1,0	2,9	3,6	3,5	2,2	1,3	1
Produkcijos atotrūkis (IFI)	[%]	0,3	2,0	2,8	3,4	2,7	1,9	2
VS balanso užduotis	[% BVP]	0,2	0,5	0,6	0,1	0,2	0,1	1
VS balansas (IFI)	[% BVP]	0,2	0,5	0,6	0,0	-0,2	-	2
VS skola (FM)	[% BVP]	39,9	39,3	34,1	36,4	35,1	34,8	1
VS skola (IFI)	[% BVP]	39,9	39,3	34,1	36,6	35,7	-	2
VS struktūrinis balansas (FM)	[% BVP]	-0,3	-0,7	-0,8	-1,4	-0,7	-0,4	1
VS struktūrinis balansas (IFI)	[% BVP]	-0,1	-0,4	-0,5	-1,4	-1,3	-	2

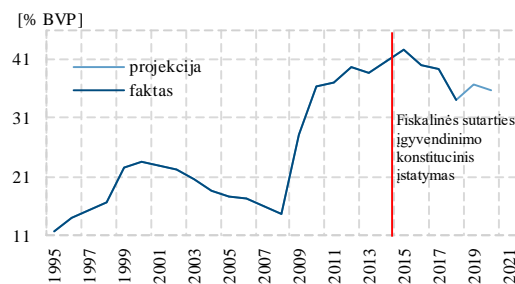
1 pav. Struktūrinis balansas

2 pav. Fiskalinės politikos kryptis

3 pav. Skolos ir BVP santykis

Šaltiniai:

- 1 – FM: 2020 metų Lietuvos biudžeto projektas, 2019-10-17
- 2 – IFI: 2020 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas, 2019-11-12.

f – projekcijos